

Visie & opzet prekenserie 'VERBONDENHEID' 2015-2016

Robert Doornenbal, 19 nov. 2015

Waarom preken over 'verbondenheid'?

In het Visiemanifest *Licht aan* is 'de onderlinge verbondenheid vergroten' één van de vier pijlers. De toelichting bij deze pijler is van organisatorische aard ('we gaan dit of dat doen'). Dat is prima, niets mis mee. Tegelijk geldt dat De Lichtboog in veel opzichten valt te karakteriseren als een *community lite*, of beter gezegd: als een netwerk van lichte gemeenschappen.¹ Dit heeft voor- en nadelen. Een nadeel of risico is dat de toewijding en loyaliteit afneemt en dat gemeenteleden maximaal gaan voor de vrijheid en flexibiliteit die kenmerkend is voor lichte gemeenschappen. Dit brengt de continuïteit van het leiderschap die er op verschillende niveaus nodig is, in gevaar. Gedeelde (theologische) waarden kunnen helpen een te grote fragmentatie te voorkómen. En preken en daaraan gekoppelde preekbesprekingen kunnen helpen om deze waarden te articuleren en te internaliseren.

Wat verstaan we onder 'verbondenheid'?

Een mijns inziens helpende Bijbelse term om verbondenheid te omschrijven, is *koinonia*, wat betekent: verbondenheid, participatie (deel hebben aan), of gemeenschap. In het Engels wordt het vaak vertaald als 'communion', of ook met 'fellowship'.² Het vormgeven aan *koinonia* is veel meer dan samen een eredienst bijwonen. Het vooronderstelt een intensieve manier van met elkaar omgaan, vergelijkbaar met als in een huwelijk, een beeld dat Paulus elders gebruikt voor de gemeente. Samen vormen wij het lichaam van Christus; wij zijn aan elkaar verbonden; iedereen is waardevol, onmisbaar zelfs. Wij vullen elkaar aan met de gaven die wij ieder persoonlijk hebben ontvangen (vgl. Rom. 12:5 e.v.). En omdat wij bij elkaar horen, omdat wij in Christus 'leden' zijn van hetzelfde lichaam, dáárom moeten we op een bepaalde manier met elkaar omgaan. Kortom: *koinonia*, verbondenheid is deels een realiteit, maar deels ook een opdracht. Een werkwoord, zo je wil. Vandaar dat ik in mijn entreepreek (6 sept.) het woord 'verbinden' heb gebruikt. Of in mijn preken de term 'gemeenschapsvorming'.

Deelthema's verbondenheid A

Inmiddels heb ik de volgende deelthema's die m.i. samenhangen met de brede overkoepelende term verbondenheid (of *koinonia*) behandeld of in de planning staan:

1. De basis is dankbaarheid. Naar God toe en naar elkaar toe. Vanuit deze basis van erkenning en waardering is het ook mogelijk om
2. De waarheid te spreken in liefde. Of anders gezegd: om een integere gemeenschap te vormen, die zich uitstrekt naar licht en waarheid.³ Hierbij is wel
3. Geestelijk onderscheidingsvermogen nodig omtrent wat er van belang is om aan de orde te stellen, en op welke manier, en wanneer precies.⁴
4. Ook moeten we waken voor dynamieken en gedragingen die ondermijnend werken voor *koinonia*.⁵ Bijvoorbeeld voor (vaak sluipenderwijs en gemaskeerd optredende) vormen van *acedie* = geestelijke onverschilligheid.

¹ Zie Margrieta Haan, "Alle bloemen mogen bloeien. Een onderzoek naar betrokkenheid binnen de Nederlands Gereformeerde Kerk De Lichtboog in Houten", MA afstudeerscriptie *Organisatie, Cultuur en Management* (UU, feb. 2013).

² Zie George Panikulam, *Koinonia in the New Testament. A Dynamic Expression of Christian Life* (Rome: Biblical Institute Press, 1979); J. Todd Billings, *Union with Christ. Reframing Theology and Ministry for the Church* (Baker Academic, 2011).

³ Vgl. het Visiemanifest: "Wij zijn het licht door onze identiteit in Christus, en we mogen de weg gaan van de kinderen van het licht. Dat brengt goedheid, gerechtigheid en waarheid voort (Efeziërs 5:8-9)."

⁴ Over geestelijke onderscheiding (*discernment*) hoop ik op 17 januari te preken.

⁵ Dit kan het begin zijn van een serie over de zeven hoofdzonden. Meerdere mensen hebben aangegeven dit relevant te vinden/op prijs te stellen, en ik heb er zelf ook visie voor. Mogelijk bezwaar: de 7 hoofdzonden als titel klinkt wat negatief. Tegelijk schrikt men hier buiten de kerk niet voor terug (in de ethiek, filosofie, film, kunst en *popculture*). Daarnaast kun je ze koppelen aan zeven deugden. Een alternatief zou zijn om in te gaan op de namaakgoden van Tim Keller. Maar die thematiek is misschien wat overbekend inmiddels?

5. Eveneens is het belangrijk – als tegenwicht tegen een te grote vrijblijvendheid – om elkaar dingen te beloven en die beloften ook na te komen. Oftewel: om een gemeenschap te vormen waarin loyaliteit en commitment belangrijk zijn > een vorm van ‘verbondssluiting’. (Kenmerk 1 van de *Team-Based Church*, wat De Lichtboog is – of wil zijn – is *the covenanting team*.⁶) Je zou in dit verband ook kunnen spreken over

6. De kerk als *familia Dei* (huisgezin Gods). Vgl. de oproep tot een radicale keuze en ‘prioritering’ in Mat. 8:21 e.v.: “Volg Mij en laat de doden hun doden begraven”.⁷

⁶ Zie George Cladis, *Leading the Team-Based Church* (Jossey-Bass 1999). Ik hoop dit thema op 29/11 aan de orde te stellen.

⁷ Het thema ‘huisgezin Gods’ heb ik in mijn hoofd voor 14 februari (Avondmaal), dienst 1 en 3. Maar het is misschien niet helemaal geschikt voor de ‘huwelijkszondag’ – of juist wel, maar dan als tegenwicht tegen al te veel nadruk op gezin en huwelijk, etc. Vgl. Paulus in 1 Kor. 7:29, ‘Wat ik bedoel, broeders en zusters, is dat er maar weinig tijd rest. Laat daarom ieder die een vrouw heeft zo leven dat het hem niet in beslag neemt (...).’ Kennelijk moet het huwelijk je niet teveel opslokken, waardoor het ‘gezin Gods’ tekort zou komen... (?).